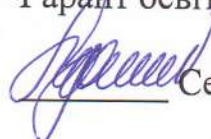

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Сергій ЛУКАШЕВИЧ

« 29 » серпня 2024 р.

**СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ УБЕЗПЕЧЕННЯ
АВІАЦІЙНОЇ ТА КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Галузь знань: 26 Цивільна безпека
Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність
Освітня програма: Правоохоронна діяльність

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

Розробник:

Доцент кафедри права, кандидат юридичних наук,
доцент, почесний професор «ХАІ» Алла ГОРДЕЮК

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права
гуманітарно-правового факультету:

Протокол № 1 від 29. 08.2024 року

Завідувач кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

(підпис)

Віталій ПАВЛИКІВСЬКИЙ

Погоджено
з представником здобувачів освіти

(підпис)

Олексій ДІДЕНКО

Загальна інформація про викладача

ПІБ: Гордеюк Алла Олександрівна

Посада: доцент кафедри права

Науковий ступінь: кандидат юридичних наук

Вчене звання: доцент, професор «ХАІ»

Перелік дисциплін, які викладає: Цивільне право (частина 1), Право інтелектуальної власності, Міжнародне повітряне та космічне право, Право промислової власності

Напрями наукових досліджень: проблеми правового регулювання у сфері цивільних відносин (зокрема з права інтелектуальної власності, спадкового права тощо), трудового права, міжнародного космічного та повітряного права.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання – денна, заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 2

Дисципліна – обов'язкова

Загальна кількість годин за навчальним планом – 120 годин / 4 кредити ЄКТС:
за денною формою навчання 64 години аудиторних занять та 56 годин самостійної роботи здобувачів;

за заочною формою навчання 8 годин аудиторних занять та 112 годин самостійної роботи здобувачів.

Види занять – лекції, практичні (семінари).

Вид контролю – поточний, модульний контроль, диференційований залік

Мова викладання – українська

Пререквізити – Правове забезпечення адміністрування правоохоронної діяльності, Актуальні проблеми кримінального права.

Кореквізити: Актуальні правові та організаційні питання протидії загрозам убезпечення авіаційної та космічної діяльності; Правові та організаційні основи забезпечення кібербезпеки суб'єктів правоохоронної діяльності України.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у магістрантів теоретичних і практичних знань, уявлень про основні світоглядні парадигми, а також розвитку навичок самостійного мислення на ґрунті вивчення міжнародних стандартів авіаційної та космічної діяльності, їх застосування у національному авіаційному та космічному законодавстві щодо імплементації міжнародних правових безпекових моделей протидії авіаційному та космічному тероризму, перспективних напрямків забезпечення участі держави у міжнародному ринку транспортних та космічних послуг тощо.

Завдання:

Системи знань щодо: міжнародних стандартів та принципів убезпечення авіаційної та космічної діяльності; сутність та значення застосування у національному авіаційному та космічному законодавстві міжнародних правових безпекових моделей протидії авіаційному та космічному тероризму; основних чинників удосконалення правових засад безпеки авіаційної та космічної діяльності; теоретично-прикладних, правових засад перспективних напрямків забезпечення участі держави у міжнародному ринку транспортних та космічних послуг тощо на ґрунті різних рівнів безпеки; визначення в понятійному апараті

та природі авіаційного та космічного права щодо безпечної авіаційної та космічної діяльності, його зв'язку з іншими традиційними інститутами і галузями права.

Системи вмінь щодо: застосування норм, що регулюють забезпечення авіаційної та космічної діяльності відповідно міжнародних стандартів; алгоритму аналізу правових та практичних ситуацій щодо визначення можливостей проведення конкретних безпекових дій відповідно стандартів та принципів здійснення авіаційної та космічної діяльності.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності (СК)

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК4. Спроможність організувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.

СК7. Здатність ефективно здійснювати правове виховання молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК14. Здатність здійснювати контроль та координацію забезпечення умов дотриманням дозвільної системи та адміністративного нагляду.

СК16. Здатність системного вирішення проблем правоохоронної діяльності на ґрунті стратегічних напрямків протидії кримінальній протиправності на об'єктах обслуговування.

СК18. Здатність організувати та координувати діяльність правоохоронних підрозділів з виявлення потенційно-небезпечних осіб як фактор загроз правопорядку на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

Програмні результати навчання:

ПРН6. Спілкуватися англійською мовою усно і письмово з професійних та наукових питань правоохоронної діяльності на рівні B2 (відповідно до європейської шкали рівнів).

ПРН9. Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення.

РН14. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців.

ПРН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності).

ПРН21. Управляти діяльністю служб в сфері забезпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН22. Організувати та координувати діяльність правоохоронних підрозділів з виявлення потенційно-небезпечних осіб як фактор загроз правопорядку на об'єктах критичної інфраструктури та повітряного транспорту.

3. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. ЗАГАЛЬНІ МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ АВІАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема №1. Авіаційна діяльність та регулювання її забезпечення на національному рівні.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 4/0,5 год.:

Лекція 2/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття авіаційної діяльності. Складові авіаційної діяльності. Поняття повітряного транспорту та його забезпечення.

Система національного авіаційного законодавства України. Національно-правові джерела: а) Повітряний кодекс України; б) акти Кабінету Міністрів України, Міністерства транспорту України; в) двосторонні угоди України про повітряне сполучення. Систематизація авіаційного законодавства України. Проблеми термінології (визначення, тлумачення та уніфікація термінів) колізії і прогалини законодавства.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо сутності авіаційної діяльності, системи національного авіаційного законодавства України, його національно-правових та міжнародних джерел.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

2. Виконання практичних завдань протягом семестру.

3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема №2. Міжнародно-правове регулювання забезпечення авіаційної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/1 год.:

Лекція 2/0,5 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 4/0,5 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 6/10 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Основні принципи міжнародного права та галузеві принципи міжнародного повітряного права. Правове регулювання повітряного транспорту в Євросоюзі.

Міжнародно-правове регулювання безпеки ЦА: поняття, завдання та принципи. Механізм міжнародно-правового регулювання безпеки ЦА. Виникнення, сучасний стан і перспективи розвитку міжнародного регулювання безпеки ЦА. Основні міжнародні конвенції щодо безпеки ЦА. Європейська конвенція про видачу правопорушників. Основні міжнародні організації в галузі безпеки ЦА.

Поняття міжнародно-правового регулювання використання та охорони повітряного простору. Міжнародні організації у сфері використання повітряного простору. Правовий режим міжнародного повітряного простору.

Проблеми гармонізації з міжнародним та європейським правом міжнародний договір як джерело регулювання діяльності Цивільної авіації: а) багатосторонні угоди; б) регіональні угоди; в) двосторонні угоди.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового регулювання діяльності цивільної авіації та використання повітряного простору.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 3. Національні та міжнародні стандарти правового регулювання безпеки цивільної авіації.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/1 год.:

Лекція 2/0,5 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 4/0,5 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 6/10 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Безпека цивільної авіації та її співвідношення з «національною» та «авіаційною безпекою». Загрози безпеці Цивільної авіації. Ознаки та класифікація погроз безпеки цивільної авіації відповідно до національних та міжнародних нормативно-правових актів. Напрямки та види убезпечення об'єктів цивільної авіації. Регламенти (стандарти та рекомендована практика) міжнародних (ІКАО) та регіональних організацій у сфері безпеки цивільної авіації. Спільні авіаційні власті (JAA) та спільні авіаційні вимоги (JAR) в галузі безпеки ЦА.

Стандарти ЄС в сфері безпеки ЦА. Міжнародно-правове регулювання безпеки ЦА на рівні інших міжнародних міждержавних об'єднань. Міжнародні зобов'язання України в сфері безпеки ЦА.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо загальних принципів та стандартів розвитку міжнародної цивільної авіації.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема №4. Міжнародно-правовий режим космічної безпеки.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/1 год.:

Лекція 2/0,5 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 4/0,5 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 6/10 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття космічної діяльності. Складові космічної діяльності. Правове забезпечення діяльності космічної галузі України. Рівні нормативно-правового регулювання космічної діяльності.

Міжнародно-правове регулювання безпеки космічної діяльності. Основні суб'єкти та об'єкти убезпечення космічної діяльності. Міжнародно-правові принципи безпеки космічної діяльності.

Міжнародно-правова охорона навколосемного простору від космічного сміття. Міжнародно-правове убезпечення використання ядерних джерел енергії у космічному просторі. Міжнародно-правове регулювання забезпечення безпеки людини у космічному просторі.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо загальних принципів та стандартів законодавчого регулювання космічної діяльності та надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового режиму космічної безпеки.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема № 5. Авіаційно-космічний комплекс та його місце у системі національної стійкості України

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/1 год.:

Лекція 2/0,5 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 4/0,5 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 6/10 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття авіаційно-космічного комплексу України Авіаційний сегмент та його місце у системі авіакосмічного комплексу України. Космічний сегмент авіаційно-космічного комплексу України Складові наземного та космічного базування космічного комплексу України. Система стійкості авіаційно-космічного комплексу України. Суб'єкти господарювання авіаційно-космічного комплексу України та їх значення у системі національної стійкості України. Складові стійкості та безпека авіаційно-космічного комплексу України.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо загальних принципів та стандартів безпеки авіаційно-космічного комплексу України.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема № 6. Міжнародні стандарти протидії загрозам авіаційної та космічної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/0,5 год.:

Лекція 4/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Злочини міжнародного характеру, що посягають на безпеку міжнародної авіації і правопорядок. Склад злочину міжнародного характеру входять, що посягають на безпеку міжнародної авіації і правопорядок. Монреальська конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації: перелік суспільно небезпечних діянь проти безпеки авіації. Поняття злочину за Конвенцією про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації. Повітряний тероризм. Особливості реалізації положень Токійської Конвенція про злочини та деякі інші акти, що здійснюються на борту повітряного судна щодо проявів теоретичної агресії відносно ЦА. Особливості положень Гаагської Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден щодо проявів теоретичної агресії відносно ЦА. Особливості Монреальська Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації щодо проявів теоретичної агресії відносно ЦА.

Космічний тероризм. Види міжнародної відповідальності за шкоду під час провадження космічної діяльності

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства та міжнародних угод надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового регулювання протидії загрозам авіаційно-космічної діяльності.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 1

Змістовний модуль №2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ АВІАЦІЙНОЇ ТА КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема № 7. Міжнародні стандарти інформаційної безпеки авіаційної та космічної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/0,5 год.:

Лекція 4/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття інформаційної безпеки авіаційної і космічної діяльності: Предмет, об'єкт, суб'єкти забезпечення. Міжнародні правові принципи та стандарти забезпечення інформаційної безпеки авіаційної і космічної діяльності.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового регулювання забезпечення інформаційної безпеки авіаційної та космічної діяльності.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема № 8. Міжнародні стандарти кібернетичної безпеки авіаційної та космічної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/0,5 год.:

Лекція 4/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття кібернетичної безпеки авіаційної та космічної діяльності: Предмет, об'єкт, суб'єкти забезпечення. Міжнародні правові принципи та стандарти забезпечення кібернетичної безпеки ЦА.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового регулювання забезпечення кібернетичної безпеки авіаційної та космічної діяльності.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема № 9. Міжнародні стандарти екологічної безпеки авіаційної та космічної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 6/0,5 год.:

Лекція 4/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття екологічної безпеки авіаційної та космічної діяльності: Предмет, об'єкт, суб'єкти забезпечення. Правове регулювання забезпечення екологічної безпеки ЦА. Міжнародні вимоги до експлуатанта аеродрому щодо просторового зонування території навколо аеропорту з умов впливу авіаційного шуму. Технічні вимоги та адміністративні процедури щодо моніторингу викидів (емісії) експлуатантами цивільних повітряних суден.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового регулювання забезпечення кібернетичної та екологічної безпеки авіаційної та космічної діяльності.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

2. Виконання практичних завдань протягом семестру.

3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 10. Політика безпеки підприємств авіаційної та космічної діяльності.

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 4/0,5 год.:

Лекція 2/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Система безпеки суб'єктів авіаційної та космічної діяльності. Політика безпеки суб'єктів авіаційної та космічної діяльності. Принципи політики безпеки суб'єктів авіаційної та космічної діяльності.. Функції політики безпеки суб'єктів авіаційної та космічної діяльності.. Завдання та цілі політики безпеки суб'єктів авіаційної та космічної діяльності.. Концепція безпеки суб'єктів авіаційної та космічної діяльності..

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства надаються знання щодо сутності економічної, безпеки АККУ.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.

2. Виконання практичних завдань протягом семестру.

3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 11. Міжнародні безпекові стандарти організація повітряного руху та регулювання повітряного простору, зв'язку, навігація та спостереження

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 4/0,5 год.:

Лекція 2/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Класифікація повітряного простору обслуговування повітряного руху України. Правила польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України. Правила організації потоків повітряного руху. Правила технічної експлуатації наземних засобів радіотехнічного забезпечення в цивільній авіації країни. Правила організації і проведення наземних та льотних перевірок наземних засобів радіотехнічного забезпечення польотів, авіаційного електрозв'язку та світлосигнального обладнання аеродромів цивільної авіації України. Організація та здійснення об'єктивного контролю при обслуговуванні повітряного руху та виробничій діяльності цивільної авіації України. Порядок продовження терміну служби (ресурсу) наземних засобів радіотехнічного забезпечення польотів авіаційного електрозв'язку цивільної авіації України.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства та міжнародних угод надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового регулювання сертифікації експлуатантів, що виконують авіаційні роботи, аеропортів, аеродромів та злітно-посадкових майданчиків.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Тема 12. Міжнародні безпекові стандарти повітряного перевезення небезпечних вантажів, товарів військового призначення та подвійного використання авіаційним транспортом

Обсяг аудиторного навантаження (денна/заочна) – 4/0,5 год.:

Лекція 2/0,25 год: очна-відео-он-лайн лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичне (семінарське) заняття 2/0,25 год.: розв'язання прикладних завдань. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до семінарського заняття та оцінка викладачем.

Самостійна робота 4/9 год.: Опрацювання навчально-методичних матеріалів. Он-лайн консультація. Робота в форумі.

Зміст теми: Поняття, види повітряних перевезень. Особливості правового регулювання повітряних перевезень. Правовий статус повітряного перевізника.

Порядок та умови повітряних перевезень небезпечних вантажів. Класифікація небезпечних вантажів. Права та обов'язки сторін договору перевезення небезпечних вантажів.

Порядок надання, припинення дії, відмови у наданні дозволів на виліт повітряного судна для перевезення товарів військового призначення та подвійного використання. Порядок надання дозволів на виліт повітряних суден для перевезення товарів військового призначення та товарів подвійного призначення.

Анотація: на ґрунті вивчення теоретичних положень та чинного законодавства та міжнародних угод надаються знання щодо загальних принципів та стандартів міжнародно-правового регулювання повітряного перевезення небезпечних вантажів товарів військового призначення та подвійного використання авіаційним транспортом.

Завдання для СРС:

1. Підготувати на вибір реферат, презентацію, есе чи цільової доповіді за однією з рекомендованих тем.
2. Виконання практичних завдань протягом семестру.
3. Переклад іноземних текстів установлених обсягів з актуальних питань теми.

Модульний контроль 2

4. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

Реферати, аналітичні огляди та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють розширенню та поглибленню теоретичних знань з окремих тем навчальної дисципліни, формують навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою, кримінальним законодавством, судовою практикою.

5. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад, словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.),наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

6. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів.

7. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

7.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...2	6	0...12
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...3	6	0...18
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...2	6	0...12
Виконання і захист практичних (семінарських) робіт	0...3	6	0...18
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (диференційований залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до диференційованого заліку. Під час складання семестрового диференційованого заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

7.2. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Досягненню ними належного рівня компетентності, який за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінно (90-100). "Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Незадовільно (0-59): студент має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);

- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);

- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);

- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);

- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);

- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);

- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);

- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

9. Методичне забезпечення

1. Силабус «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності», другий рівень вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І.Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 35 с.

2. «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: НМКД для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І. Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 425 с.

3. «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І.Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 225 с.

4. Плани практичних (семінарських) занять та завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни: «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І.Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 107 с.

5. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни: «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І. Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 75 с.

6. Mentor:<https://mentor.khai.edu/course/>

10. Рекомендована література

Закони України

1. Повітряний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 48-49, ст.536 (зі змінами та доповненнями).

2. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст.131 (із змінами та доп.).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 3-4. Ст. 21. (із змінами та доп.).

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)* 1984, додаток до № 51, ст.1122 (із змінами та доповненнями).

5. Закон України Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 16, ст.199 (зі змінами).

6. Про транспорт : Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994, N 51. ст.446. (зі змінами та доповненнями).

7. Про космічну діяльність: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1997, N 1, ст. 2 (із змінами та доп.).

8. Про державну підтримку космічної діяльності: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, N 22, ст.172 (із змінами та доп.).

9. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, N 12, ст.81 (із змінами та доп.).

10. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, N 15, ст.73. (із змінами та доп.). Про відходи: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1998, N 36-37, ст.242. (із змінами та доп.).

11. Про державну підтримку космічної діяльності: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2000, N 22, ст.172(із змінами та доп.).

12. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, N 12, ст.81(із змінами та доп.).

13. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, N 15, ст.73. (із змінами та доп.).

14. Закон України Про критичну інфраструктуру (Із змінами та доповненнями)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text>

Укази Президента України

1. Про невідкладні заходи щодо забезпечення безпеки авіації України: Указ Президента України від 15 січня 1998 року № 17/98. Урядовий кур'єр. 1998. №13-14. (із змінами та доп.).

2. Про заходи щодо впорядкування діяльності з міжнародних повітряних перевезень товарів військового призначення та подвійного використання: Указ Президента України від 25 грудня 2003 року N 1488/2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1488/2003#>

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України №392/2020. (із змінами та доп.).

4. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019.

5. Концепція забезпечення національної системи стійкості: Указ Президента України «Про запровадження національної системи стійкості» від 27 вересня 2021 року № 479/2021.

Постанови/розпорядження кабінету міністрів України

1. Положення про використання повітряного простору України: Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 р. № 954. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-%D0%BF#Text>

2. Положення про Державну авіаційну адміністрацію: Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 2 листопада 2006 р. N 1526 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1526-2006-%D0%BF#Text>

3. Положення про Державний спеціалізований фонд фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 1993 р. № 819 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2018 р. № 1101). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2018-%D0%BF#Text>

4. Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р. № 92. (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 294 від 26.04.2017)/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-%D0%BF#Text>

5. Про утворення Міжвідомчої комісії з авіаційної безпеки цивільної авіації. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2012 р. № 938. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/938-2012-%D0%BF#Text>

6. Положення про Державну авіаційну службу України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 520/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2014-%D0%BF#Text>

7. Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2021-2025 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 січня 2021 р. № 15-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2021-%D1%80#Text>

8. План дій для збереження стійкості та стабільності економічної системи під час війни <https://dia.dp.gov.ua/plan-dij-dlya-zberezhennya-stijkosti-ta-stabilnist-ekonomichno%D1%97-sistemi-pid-chas-vijni/>(звернення 27.07.23- 11:11).

Накази Міністерства транспорту/Міністерства інфраструктури України

1. 09.02.2010 року № 68 «Про затвердження Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі країни», зареєстровано в Мін'юсті 26 квітня 2010 року за № 307/17602.

2. 08.04.2003 року № 269 «Про затвердження Положення про організацію та виконання демонстраційних польотів», зареєстровано в Мін'юсті 12 червня 2003 року за №479/7800.

3. 22.12.2006 року № 1179 «Про затвердження Правил організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві», зареєстровано в Мін'юсті 28 березня 2007 року за № 286/13553.

4. 05.07.2010 року № 430 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1», зареєстровано в Мін'юсті 21 липня 2010 року за № 558/17853.

5. 02.11.2010 року № 804 «Про затвердження Правил проведення службового розслідування актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації», зареєстровано в Мін'юсті 24 січня 2011 року за № 106/18844.

6. 26.12.2011 року № 637 «Про затвердження Порядку накладення і стягнення штрафів за порушення вимог законодавства на повітряному транспорті», зареєстровано в Мін'юсті 19 січня 2012 року за № 73/20386.

7. 17.06.2020 № 356 «Про затвердження Інструкції з оцінки рівня загрози безпеці цивільної авіації України», зареєстровано в Мін'юсті 01 жовтня 2020 року за № 960/35243.

Накази Укрaviaтрансу, Укрaviaції, Державіаадміністрації та Державіаслужби України

1. 04.12.2002 року № 635 «Про затвердження Інструкції про підготовку Керівництва з виконання польотів повітряних суден експлуатанта цивільної авіації України».

2. 18.07.2003 року № 374 «Про порядок узгодження Керівництва з виконання польотів».

3. 18.01.2004 року № 188 «Про затвердження Правил розслідування надзвичайних подій та пошкоджень цивільних повітряних суден в Україні».

4. 01.12.2004 року № 205 «Правила допуску до експлуатації злітно-посадкових майданчиків для польотів легких повітряних суден», зареєстровано в Мін'юсті 24 грудня 2004 року за № 1644/10243.

5. 01.02.2005 року № 74 «Про затвердження Методики розроблення Інструкції з виконання польотів (використання повітряного простору) у районі аеродромів, посадкових майданчиків».

6. 18.03.2005 року № 199 «Про затвердження Інструкції про порядок перевезення зброї та боєприпасів пасажирськими рейсами авіаційного транспорту», зареєстровано в Мін'юсті 11 квітня 2005 року за № 378/10658.

7. 20.09.2005 року № 684 «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів».

8. 09.12.2005 року № 936 «Про затвердження Правил сертифікації навчально-тренувальних центрів з підготовки персоналу з авіаційної безпеки», зареєстровано в Мін'юсті 24 січня 2006 року за № 63/11937.

9. 05.02.2020 року № 218 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила сертифікації служб авіаційної безпеки суб'єктів авіаційної діяльності», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 21 травня 2020 року за № 458/34741.

10. 14.09.2020 № 1276 «Про затвердження Авіаційних правил України Правила сертифікації та затвердження зареєстрованих агентів, відомих вантажовідправників», зареєстровано у Міністерстві юстиції України 09 листопада 2020 року за № 1099/35382.

11. 05.11.2020 № 1762 «Про затвердження Авіаційних правил України.

12. «Положення про службу авіаційної безпеки суб'єкта авіаційної діяльності, зареєстровано у Міністерстві юстиції України 23 грудня 2020 року за № 1282/35565.

Міжнародні документи

1. Конвенція про Міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 року). Редакція від 01.10.1998, підстава - 995_933. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text

2. Конвенція про злочини та інші акти, вчинені на борту повітряних суден (Токіо, 1963 року, Приєднання від 21.12.1987, підстава - 5049-XI). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_244#Text

3. Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден (Гаага, 1970 року, Редакція від 10.09.2010, підстава - 954_014). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_167#Text

4. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, що спрямовані проти безпеки цивільної авіації (Монреаль, 1971 року, Редакція від 24.02.1988, підстава - 995_269). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_165#Text

5. Протокол про боротьбу з незаконними актами насильства у міжнародних аеропортах цивільної авіації (Монреаль, 1988 року, Ратифікація від 14.03.1989, підстава - 7247-XI). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_269#Text

6. Конвенція про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення (Монреаль, 1 березня, 1991 року, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_016#Text

7. Резолюція 2309 (2016). Ради Безпеки ООН, 7775 засідання від 22.09.2016 року. URL: [https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20\(2016\)](https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20(2016))

8. Додаток 17 «Міжнародні стандарти та рекомендована практика. Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від АНВ» (Документ v0356763- 11, поточна редакція — Прийняття від 07.11.2011. 11 видання, липень 2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356763-11#Text>

9. Керівництво з авіаційної безпеки (Документ 8973 ICAO, 11-те видання, 2019 року). URL: <https://avia.gov.ua/bezpeka-aviatsiyi/aviatsijna-bezpeka/perelik-ormatyvno-pravovyhdokumentiv-z-aviatsijnoyi-bezpeky/>.

10. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 300/2008 від 11 березня 2008 року про спільні правила у сфері авіаційної безпеки цивільної авіації та про скасування Регламенту (ЄС) № 2320/2002.

11. Імплементативний Регламент Комісії (ЄС) 2015/1998 від 05 листопада 2015 року про встановлення детальних заходів із впровадження загальних базових стандартів авіаційної безпеки.

12. Регламент Комісії (ЄС) № 1254/2009 від 18 грудня 2009 року про встановлення критеріїв, що дозволяють державам-членам відступати від загальних базових стандартів авіаційної безпеки цивільної авіації та приймати альтернативні заходи безпеки.

13. Імплементативний Регламент Комісії (ЄС) № 103/2019 від 23 січня 2019 року про внесення змін до Імплементативного Регламенту Комісії (ЄС) 2015/1998 в частині, що стосується роз'яснення, узгодження, спрощення, а також посилення деяких заходів авіаційної безпеки.

14. Політика ЄКЦА в сфері авіаційної безпеки (Документ № 30 ЄКЦА (частина II), 13-те видання/травень 2010 року, поправка 11 – травень 2019 року).

15. Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_480#Text

16. Угода про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених у космічний простір. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_483#Text

17. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_126#Text

18. Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_253#Text

19. Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_482#Text

20. Конвенція про Міжнародну цивільну авіацію (Чикаго, 1944 року). Редакція від 01.10.1998, підстава - 995_933. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_038#Text

21. Конвенція про маркування пластичних вибухових речовин з метою їх виявлення (Монреаль, 1 березня, 1991 року, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_016#Text

22. Резолюція 2309 (2016). Ради Безпеки ООН, 7775 засідання від 22.09.2016 року. URL: [https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20\(2016\)](https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2309%20(2016)).

23. Договір про принципи діяльності держав з дослідження і використання космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_480#Text

24. Угода про діяльність держав на Місяці та інших небесних тілах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_482#Text

Базова література:

1. Безпека цивільної авіації та відповідальність у міжнародному повітряному праві https://pidruchniki.com/1421092346743/pravo/bezpeka_tsivilnoyi_aviatsiyi_vidpovidalnist_mizhnarodnomu_povitryanomu_pravi 04.12.19-8:14

2. Випорханюк Д. М., Ковбасюк С. В. Основи космічної ситуаційної обізнаності (Space Situational Awareness, SSA). Іноземний і вітчизняний досвід космічної діяльності у сфері оборони: Монографія. Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2018. 532 с. ISBN 978-617-7703-34-0.

3. Міжнародне космічне право. Кредитно-модульна система: Підручник / О. В. Беглий. – К.: НАУ, 2009. – 570 с. URL: <https://studfile.net/preview/8855627/page:12/>

4. Шемшученко Ю.С., Малишева Н.Р. Безпека космічної діяльності: правові засади. Монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2018. 312 с. ISBN 978-617-665-039-3.

5. Москаленко С. І. Міжнародне повітряне право. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи / Москаленко С. І. Кропивницький: ЛА НАУ, 2021. 25 с. URL: https://dspace.sfa.org.ua/bitstream/123456789/1105/1/Moskalenko_mijnarodne_sa_m.pdf.

6. Костицький В.В. Повітряне право України [Текст]: навчальний посібник / За заг. ред. д-ра ю.н. В.В. Костицького. Дрогобич: Коло, 2011. 552 с.

7. Рижий В.І. Міжнародне повітряне право: зб. наук.-практ. публ. / В.І. Рижий. К.: Юстініан, 2011. 480 с.: іл. Укр., рос., англ.

8. Шелухін М. Л. Транспортне право України. Академічний курс : [підручник] / за ред. М. Л. Шелухіна. К.: Ін Юре, 2008. 896 с.
9. Корнєєв Ю.В., Садовський В.М. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення. Юридич. вісник. Повітряне і космічне право № 1 (34). 2015. С. 13-17.
10. Сорока Л. В. «Адміністративно-правовий механізм реалізації космічної доктрини України: теорія і практика». Київ: ФОП Чалчинська Н. В., 2020. 395 с.
11. Стельмах О. С. Міжнародно-правовий режим безпеки дослідження і використання космічного простору в мирних цілях: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.11 – міжнародне право. Київ, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України, 2015. 24 с.
12. Федоров О.П. Космічна діяльність: підходи до розробки стратегії. Київ: «Наукова Думка», 2019. 206с. URL: <http://a-kosmos.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/kniga-fedorov-2019.pdf>
13. Філіппов А. В. Авіаційна безпека: проблеми термінології українського та міжнародного права. Dictum factum. 2018. № 2. С. 105-113. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dicf_2018_2_22
14. Харченко В. П. Принципи організації повітряного простору : навч. посіб. / В. П. Харченко, О. Є. Луппо, В. П. Колотуша; Нац. авіац. ун-т.- К., 2006. 124 с. [укр].
15. Космічне право України: Збірник національних і міжнародних правових актів. Вид. 5-те, переробл. та допов. / Відпов. Редактори: Е. І. Кузнецов, Н. Р. Малишева. К.: Атіка, 2007. 464 с. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/2/60.pdf>
16. Мальярчук Н.В., Дом'яченко С.І. Цивільна авіація України: проблеми державного регулювання. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право № 2 (35). -2015. С. 12-16.
17. Банчук-Петросова О. Проблеми регулювання міжнародних авіаційних перевезень пасажирів та шляхи удосконалення законодавства. Міжнародне право. 2020. №2. С. 351-355. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.59>. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/2/60.pdf>
18. Бодашевська Г. Основи правового регулювання космічної діяльності в Україні //Літописець. Випуск 1: Збірник тез за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Права людини: історичний вимір і сучасні тенденції» (м. Житомир, 24-25 листопада 2016 року).- Житомир: ФОП Левковець Н.М., 2017. – с.53-56
19. Жмур Н.В. Нормативно-правове регулювання суспільних відносин у сфері службової інформації: напрями удосконалення. Науковий вісник Херсонського Державного Університету. Серія: Юридичні науки: зб. наук, праць. Херсон, вид-во ФОП (ПП) Шерман М.Д., 2014. Т.1. Вип. 6- 2. С.161-164.
20. Єршов Є.К., Закревська О.Г. Поняття екологічної безпеки та екологічне нормування в галузі цивільної авіації. Юридична наука і практика: виклики часу: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Т. 3. К.: НАУ, 12 березня 2015 р. С. 26-28.
21. Маркуш Д. Ю. Особливості сучасного міжнародно-правового регулювання повітряних перевезень вантажів. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 5. С. 389-391.
22. Островська І. В., Радченко О. А., Моїсєєва Н. В. Проблеми та напрями розвитку ринку авіаційних перевезень України. Економіка та управління національним господарством. 2018. № 4. С. 21-26.
23. Semenyaka Vasyi. The Current State of Deregulation of Space Activities in Ukraine. Advanced Space Law, Volume 3, 2019. С. 115–116.

24. Хом'яченко С.І., Єряшов Є.К. Особливості механізму адміністративно-правового регулювання. Серія: Юридичний вісник.
25. «Повітряне і космічне право». - Зб. наук. пр. К. : НАУ, 2014. № 2 (31). С. 10-15. 6
26. Чернега О. Б., Дорофєєва Х. М. Стратегія інтеграції авіаційної мережі України до єдиного повітряного простору Європейського Союзу. Економіка. Управління. Інновації. 2015. № 1. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2015_1_41
27. Чернега Шемшученко Ю.С., Семеняка В.В. Сучасний стан та необхідність реформування космічного законодавства України. Часопис Київського університету права. 2019. №2. С. 9-16. DOI: 10.36695/2219-5521.2.2019.01 URL: <file:///C:/Users/Igor/Downloads/1-Article%20Text-1-1-10-20191119.pdf>

Додаткова література

1. Даник Ю.Г. та ін. Основи кібербезпеки та кібероборони: підручник. [Видання друге, перероб. та доп.]. – Одеса.: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2019. – 320 с. ISBN 978-617-582-069-8 с.295-296
2. Дубинський О. Суб'єкти здійснення державного контролю за додержанням законодавства на транспорті в Україні. Підприємство господарство і право. №10. 2018. С. 131-135.
3. Золотар О.О. Правова охорона як складова інформаційної безпеки авіації: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: 12.00.07/ Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України. Київ, 2010. 20 с.
4. Зубко Г.Ю. Безпека космічної інфраструктури як напрям державної інфраструктурної політики України. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. № 4. 2019. С. 144 – 148.
5. Інформаційна безпека і кібербезпека - в чому різниця?. URL:<https://indevlab.com/uk/blog-ua/informatsijna-bezpeka-i-kiberbezpeka-v-chomu-riznitsya/>.
6. Левченко М. О. Менеджмент безпеки: навч. посіб. / М. О. Левченко. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 406 с. : іл. Бібліогр. в кінці розд.
7. Пирожков С. І. Про національну доповідь НАН України «Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз» За матеріалами доповіді на засіданні Президії НАН України 6 квітня 2022 року. URL:<http://dSPACE.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/185177/10-Pyrozhkov.pdf?sequence=1>
8. Проблеми права екологічної безпеки : навч. посіб. / М.В. Краснова, Г.І. Балюк, А.Г. Бобкова [та ін.] ; під заг. ред. М.В. Красної та Р.С. Кіріна; відп. ред. В.І. Андрейцев. Дніпро: НГУ, 2016. 575 с.
9. Шинкаренко І. Р. Кримінальне право. Особлива частина: склади окремих видів кримінальних правопорушень : навчальний-наочний посібник: структурно-логічні схеми / І. Р. Шинкаренко, Г. О. Спіцина, І. І. Шинкаренко, А. А. Стародубцев. Харків : Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» ; «Факт», 2022. 374 с. ISBN 978-617-7947-49-2.
10. Шинкаренко І. Р., Спіцина Г. О. Актуальні проблеми забезпечення об'єктів авіаційного транспорту в умовах сьогодення. Актуальні проблеми забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід : матер. II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 25.10.2019). Дніпро : ДДУВС, 2019.

11. Шинкаренко І.Р., Спіцина Г.О. Напрями формування наукового підґрунтя безпеки об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 13 бер. 2020 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. С. 100-102,

12. Шинкаренко І.Р., Спіцина Г.О. Безпека об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту: теоретичні аспекти. Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх. 2020. №2. С. 253-262. включено до міжнародної науково-метричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща, Варшава), «Перелік Б МОН України» DOI: DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-253-262.

13. Шинкаренко І.Р., Спіцина Г.О., Шинкаренко І.Р. Моральні та правові виклики щодо використання профайлінгу в протидії злочинності. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2021. Спеціальний випуск № 2 (116). С.298-306. DOI: 10.31733/2078-3566-2021-6-298-306. URL: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/B9-298-306.pdf>

14. Шинкаренко І., Подзолкова Т. Правові та методологічні проблеми щодо виявлення членів російських диверсійно-розвідувальних груп під час воєнного вторгнення. Науковий вісник ДДУВС. 2022. № 2. С. 21-27 URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/08/2_ua_n/%92_2-2022-21-28.pdf DOI: 10.31733/2078-3566-2022-2-21-28

15. Шинкаренко І.Р., Захаров В.П. Питання забезпечення об'єктів та суб'єктів інфраструктури авіаційно-космічної галузі України . Пропілеї права та безпеки: наук. журнал / Ред. кол. Н. Є. Філіпенко, Г. О. Спіцина, І. Р. Шинкаренко, та ін. - Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2022. №. 1. с. 59-68.

16. Ihor Shynkarenko, Vasyl Zakharov, Iryna Shynkarenko, Oleksandra Zakharova Conceptual Aspects of The use of Biometric Technologies in the Field of Counteraction to Criminal Offenses while Air Transportation. Archives of Criminology and Forensic Sciences: Scientific Journal. Kharkiv: NSC «Hon. Prof. M. S. Bokariu FSI» № 1(3) 2021. P. 104-114. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.3.2021.11>(<https://archivecriminology.com.ua/index.php/journal/article/view/30/29>)

17. Shynkarenko I., Zakharov V., Shynkarenko I., Zakharova O., Semenovych O. (2022) Legal and Conceptual Aspects of Securing Space Activity Entities-Facilities in Ukraine. In: Nechyporuk M., Pavlikov V., Kritskiy D. (eds) Conference Paper: Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineering. ICTM 2021. Lecture Notes in Networks and Systems 367, pp 720– 735. Springer Nature Switzerland AG 2022, Cham. First Online: 01 January 2022 https://doi.org/10.1007/978-3-030-94259-5_58

18. Aggarwala N., Fenello M. J., Fitz-Gerald G. F. Air Hijacking: an International Perspective. New York, 1971.

19. Astorquiza A. S. G. El convenio de las Bermudas sobre transporte aereo internacional: Diss. Santiago (Chile), 1966.

20. Bin Cheng. The Law of International Air Transport. London; New York, 1962.

21. Beresford S. M. Surveillance Aircraft and Sattelites — a Problem of International Law.— Journal of Air Law and Commerce, 1960,v. 27, N 2.

22. Buergenthal T. Law-Making in the International Civil Aviation Organisation. Syracuse (N. Y.). 1969.

23. Boer C. B. Nationality and Interchange of Aircraft: Diss. Montreal: McCill Institute of Air and Space Law, 1970.

24. Calkings J. C. N. Acquisition of Operating Authority by Foreign / Air Carriers: the Role of the CAB. White House and Department of State.— Journal of Air Law and Commerce, 1965. vol. 31

25. Falliot M. Nouvelles orientations des organismes intergouvernementaux d'aviation civile.— Revue française de droit aérien. 1976.N 3.

26. Tetiana Podzolkova, Ihor Shynkarenko Legal and criminal profiling issues of persons supporting armed aggression in Ukraine. Archives of Criminology and Forensic Sciences: Scientific Journal. Kharkiv: NSC «Hon. Prof. M. S. Bokarius FSI» № 1(5) 2022. p.84-94 (Правові та криміналістичні проблеми профайлінгу осіб, які сприяють збройній агресії на території України. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.5.2022.05>

27. Силабус «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності», другий рівень вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І.Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 33 с.

28. «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: НМКД для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І. Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 425 с.

29. «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І.Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 225 с.

30. Плани практичних (семінарських) занять навчальної дисципліни: «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І.Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 95 с.

31. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни: «Міжнародні стандарти забезпечення авіаційної та космічної діяльності»: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти, спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», другий рівень вищої освіти: денна /заочна форма здобуття освіти/ укладач: І.Р. Шинкаренко. Харків: Нац. Аерокосм. університет, 2023. 75 с.

11. Інформаційний ресурс

1. ICAO. URL: <https://www.icao.int/about-icao/pages/default.aspx>
2. Державна авіаційна служба України. URL: <https://avia.gov.ua/>
<http://rada.gov.ua/> – веб-сторінка Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.
4. www.scourt.gov.ua/ – веб-сторінка Верховного Суду
5. <http://www.nau.kiev.ua/> – веб-сторінка нормативні акти України.
6. <http://www.liga.net/> – веб-сторінка пошуковий сервер українського законодавства LIGA.
7. <http://www.upr.org.ua/> – веб-сторінка український правозахисний портал.
8. <http://www.yurpractika.com/> – веб-сторінка “Юридична практика”.
9. <http://www.yur-gazeta.com/> – веб-сторінка “Юридична газета”.
10. <http://www.avtoreferat.ukrlib.org/> – веб-сторінка каталог авторефератів дисертацій.
11. <http://www.lawukraine.com/> – веб-сторінка каталог українського юриста.